

Læreplan i valgfaget trafikk

Fastsatt som forskrift av Kunnskapsdepartementet 14.05.2013.

Gjelder fra 01.08.2013

Gjelder til 31.07.2020

Utgått

Formål

Valgfagene skal bidra til at elevene, hver for seg og i fellesskap, styrker lysten til å lære og opplever mestring gjennom praktisk og variert arbeid. Valgfagene er tverrfaglige og skal bidra til helhet og sammenheng i opplæringen.

Arbeidet med trafiksikkerhet i Norge har som visjon at ingen skal bli drept eller hardt skadet i trafikken. Ungdom er overrepresentert på ulykkesstatistikken, og regjeringen har fastsatt ambisiøse mål for å redusere ungdomsulykkene. Grunnlaget for holdninger til sikkerhet dannes tidlig, og opplæring er et viktig virkemiddel for å redusere ulykkesrisikoen. Valgfaget skal bidra til å utvikle kunnskap om trafikken som system og gi praktisk erfaring med forsvarlig atferd i trafikken. Opplæringen har også et langsiktig perspektiv og skal gi elevene et grunnlag for å utvikle seg som ansvarlige og selvstendige trafikanter.

Valgfaget skal bidra til at elevene forstår hvorfor vi har trafikkregler, og hva som menes med å være hensynsfull, oppmerksom og forsiktig. Gjennom faget skal elevene motiveres til kommunikasjon og samhandling i trafikken. Elevene skal kunne vurdere trafikkforhold og vite hva de bør gjøre for å unngå ulykker. Faget skal gi kunnskap om sikre kjøretøy, rutiner ved ulykker og livreddende førstehjelp. Opplæringen skal oppmuntre elevene til å lære av sine erfaringer som trafikanter og til å være gode rollemodeller for andre.

Skolen skal legge til rette for bred variasjon i metoder og ta i bruk forskjellige læringsarenaer. I valgfaget trafikk er det naturlig at skolen samarbeider med etater og organisasjoner som er opptatt av samferdsel og trafiksikkerhet. Deler av opplæringen må skje ute i trafikken, og den må legge til rette for praktisk trening med klare regler og under forsvarlige forhold. Valgfaget trafikk skal ta utgangspunkt i elevenes egne erfaringer som trafikanter, både som fotgjengere, sykklister og passasjerer. Elevene kan vise sin kompetanse gjennom demonstrasjoner, diskusjoner og presentasjoner.

Valgfaget henter hovedelementer fra naturfag, matematikk og kroppsøving og elementer fra samfunnsfag og RLE.

For elever på 10. trinn kan skolen velge å tilrettelegge for *Trafikalt grunnkurs* eller annen trafikkrelatert opplæring. Valgfaget inneholder alle komponentene i *Trafikalt grunnkurs*, som er trinn 1 i føreropplæringen. Skolen tilrettelegger selv for at elever kan få valgfaget godkjent som *Trafikalt grunnkurs* etter gjeldende bestemmelser fra veimyndighetene.

Hovedområder

Valgfaget er strukturert i to hovedområder. Hovedområdene utfyller hverandre og må ses i sammenheng.

Oversikt over hovedområdene:

Hovedområder	
Mennesket i trafikken	Risiko og sikkerhet

Mennesket i trafikken

Hovedområdet omfatter forståelse for hvorfor vi har trafikkregler, og hva elevene selv kan gjøre for å bidra til en effektiv og sikker trafikkavvikling. Bevissthet om betydningen av kommunikasjon og samhandling i trafikken er sentralt. Prosessen som foregår når vi sanser, oppfatter, beslutter, reagerer og automatiserer handlinger, inngår i dette hovedområdet. Det inneholder også refleksjon over egne valg og risikovurderinger. Området omfatter begrunnelser for hvorfor vi har formell trafikkopplæring, og hvorfor øvingskjøring er viktig. Førstehjelp og rutiner på et skadested hører også med til dette hovedområdet.

Risiko og sikkerhet

I dette hovedområdet inngår øvelser og refleksjon som et grunnlag for elevenes forståelse av sammenhengen mellom krefter, risiko, kroppens tåleevne og bruk av sikkerhetsutstyr. Området omfatter demonstrasjoner under forskjellige vær- og føreforhold og i mørke. Opplæringen skal gi kunnskap om funksjonene til kjøretøy og krav til forskriftsmessig bruk og vedlikehold. Hovedområdet omhandler hvilke tiltak som bidrar til å hindre ulykker, og hvilke tiltak som kan redusere skadeomfanget ved en eventuell ulykke.

Timetall

Valgfaget trafikk: 57 årstimer

Timetallet er oppgitt i 60 minutters enheter.

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene på fagets premisser.

Kompetansemål

Trafikk

Mennesket i trafikken

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- følge trafikkregler og demonstrere hva hensynsfull, oppmerksom og forsiktig atferd er
- gi praktiske eksempler på og reflektere over hvordan sansing og reaksjoner, kommunikasjon og samhandling påvirker trafikkavvikling og trafiksikkerhet
- diskutere hvordan oppmerksomhet og rusmidler kan påvirke sanser og reaksjonsevne i trafikken
- foreta risikovurdering av egen skolevei og forklare sammenhengen mellom erfaring og ulykkesrisiko
- demonstrere hvilke plikter og hvilket ansvar de har ved en trafikkulykke, og utføre livreddende førstehjelp gjennom praktiske øvelser

Risiko og sikkerhet

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- vurdere fart, krefter og risiko i forskjellige trafikksituasjoner og drøfte resultatene
- vise hvordan trafiksikkerhetsutstyr kan redusere skader, og hvorfor det er viktig å bruke utstyret riktig
- presentere eksempler på trafiksikkerhetstiltak som reduserer faren for ulykker ved trafikk i mørke og under forskjellige vær- og føreforhold
- demonstrere at et kjøretøy er i forsvarlig og forskriftsmessig stand og utføre sikkerhetskontroll og vedlikehold

Vurdering

Bestemmelser for sluttvurdering:

Standpunktvurdering

Årstrinn	Ordning
Når faget avsluttes	Elevene skal ha en standpunktkarakter

Eksamen for elever

Årstrinn	Ordning
Når faget avsluttes	Det er ikke eksamen i faget

Eksamen for privatister

Årstrinn	Ordning
Når faget avsluttes	Det er ikke privatistordning i faget

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskrift til opplæringslova.